

Изток. /В. Смоховдса - Петрова/. Други твърде съществени събития от 40-те години - дипломатическите акции на Александър Екзарх пред правителствата на всички велики сили за разясняване на българската национална кауза и стремежите на българите да извоюват църковната и политическата си свобода /тези си акции Екзарх разгръща едновременно с мощното въстание в Северозападна България от 1841 г. и трите Браилски бунта от 1841 - 1843 г./. Младият българин от Ст. Загора, студент в Париж, /където по полски и френски извори/ се установява, че създава заедно с други българи, пребиваващи продължително във Франция като П. Берон, Н. Пиколо, студенти във Франция и другаде, първия и единствен български политически център в Западна Европа - в Париж. /Кр. Шарова/.

Полска и френска документация доказва също, че в дипломатическата си активност и за възможностите да контактува с политици, държавници и публицисти във Франция и Великобритания Ал. Екзарх е дейно подкрепян и улесняван от съпричастието на полската емиграция с широки връзки в тези страни, и специално от самия княз Ад. Чарториски, от много приближеният му тогава Мих. Чайковски и други емигранти. /Кр. Шарова/. Княз Адам препоръчва младия българин на френското правителство и на неговия пратеник Ж. А. Бланки с мисия в България по горещите следи на още нестихналото въстание през 1841 г. Ал. Екзарх придружава Бланки като секретар и му представя реалната картина на положението, причините за недоволството, исканията им и грубите контрадействия на властите, за което френският емисар му изказва специална благодарност в предговора към обемилия си труд за своите впечатления от България, където характеризира реалистично турския режим, вредните му последици и за политиката на великите сили по Източния въпрос. Както сам отбелязва, възможността да се запознае с българската действителност - такава, каквато е, той дължи до голяма степен на енергичния си и находчив секретар. Значението на факта, че българин придружавал видния френски интелектуалец, учен и демократичен общественик ще стане ясно, като си припомним, че при подобни посещения на европейци в империята, по правило турските власти им представяли - ясно как - положението в България и другите поробени страни. Едно сравнение с докладите на други мисии по местата на българското въстание през същата 1841 г. - на Австрия, Русия и Прусия - които се задоволили с информациите на поробителите, показват особено ярко ролята на Ал. Екзарх, важността на полската препоръка за него и, разбира се, обективността на самия Бланки. Поради това неговите статии в печата и книгите му за България придобили голяма известност и са едни от първите европейски публични по-обективни и реалистични информации за съдбата на българския народ и за съпротивата му срещу османското владичество.

Мисията заедно с Ж. А. Бланки има важно значение и за дипломатическите инициативи на Ал. Екзарх пред Европа от 1841 г. нататък. Полската, френската и английската документация допълват и обясняват неговата дейност и замислите му за нея, както и подкрепата на партията на кн. Ад. Чарториски за идеята и като тактически ход за защита и популяризиране на българската национална кауза, и